LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTRAS

ĮSAKYMAS
DĖL TERITORINIO BENDRADARBIAVIMO PROJEKTŲ, TEIKIAMŲ PAGAL LIETUVOS KAIMO PLĖTROS 2014–2020 METŲ PROGRAMOS PRIEMONĖS „LEADER“ VEIKLOS SRITĮ „VVG BENDRADARBIAVIMO PROJEKTŲ RENGIMAS IR ĮGYVENDINIMAS“, ĮGYVENDINIMO 2018 METAIS TAISYKLIŲ PATVIRTINIMO

2018 m. balandžio 11 d. Nr. 3D-218

Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. liepos 22 d. nutarimu Nr. 722 „Dėl valstybės institucijų ir įstaigų, savivaldybių ir kitų juridinių asmenų, atsakingų už Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos įgyvendinimą, paskyrimo“,

t v i r t i n u Teritorinio bendradarbiavimo projektų, teikiamų pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „LEADER“ veiklos sritį „VVG bendradarbiavimo projektų rengimas ir įgyvendinimas“, įgyvendinimo 2018 metais taisykles (pridedama).

Žemės ūkio ministras Bronius Markauskas

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2018 m. balandžio 11 d. įsakymu Nr. 3D-218

TERITORINIO BENDRADARBIAVIMO PROJEKTŲ, TEIKIAMŲ PAGAL LIETUVOS KAIMO PLĖTROS 2014–2020 METŲ PROGRAMOS PRIEMONĖS „LEADER“ VEIKLOS SRITĮ „VVG BENDRADARBIAVIMO PROJEKTŲ RENGIMAS IR ĮGYVENDINIMAS“, ĮGYVENDINIMO 2018 METAIS TAISYKLĖS

I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Teritorinio bendradarbiavimo projektų, teikiamų pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „LEADER“ veiklos sritį „VVG bendradarbiavimo projektų rengimas ir įgyvendinimas“, įgyvendinimo 2018 metais taisyklės (toliau – Taisyklės) parengtos vadovaujantis:

1.1. 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondui, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui, Europos žemės ūkio fondui kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondui, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui taikytinos bendrosios nuostatos ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006 (OL 2013 L 347, p. 320), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2017 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2017/2305 (OL 2017 L 335, p. 31);

1.2. 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1305/2013 dėl paramos kaimo plėtrai, teikiamos Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) lėšomis, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1698/2005 (OL 2013 L 347, p. 487), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2017 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2017/142 (OL 2017 L 350, p. 15);

1.3. 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1306/2013 dėl bendros žemės ūkio politikos finansavimo, valdymo ir stebėsenos, kuriuo panaikinami Tarybos reglamentai (EEB) Nr. 352/78, (EB) Nr. 165/94, (EB) Nr. 2799/98, (EB) Nr. 814/2000, (EB) Nr. 1290/2005 ir (EB) Nr. 485/2008 (OL 2013 L 347, p. 549), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2017 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2017/2393 (OL 2017 L 350, p. 15);

1.4. 2014 m. kovo 11 d. Komisijos deleguotuoju reglamentu (ES) Nr. 640/2014, kuriuo papildomos Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1306/2013 nuostatos dėl integruotos administravimo ir kontrolės sistemos ir dėl išmokų neskyrimo arba atšaukimo sąlygų bei administracinių nuobaudų, taikomų tiesioginėms išmokoms, paramai kaimo plėtrai ir kompleksinei paramai (OL 2014 L 181, p. 31), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2017 m. vasario 16 d. Komisijos deleguotuoju reglamentu (ES) 2017/723 (OL 2017 L 107, p. 1);

1.5. 2014 m. liepos 17 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) Nr. 808/2014, kuriuo nustatomos Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1305/2013 dėl paramos kaimo plėtrai, teikiamos Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) lėšomis, taikymo taisyklės (OL 2014 L 227, p. 18), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2016 m. lapkričio 15 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) 2016/1997 (OL 2016 L 308, p. 5);

1.6. 2013 m. gruodžio 18 d. Komisijos reglamentu (ES) Nr. 1407/2013 dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnių taikymo *de minimis* pagalbai (OL 2013 L 352, p. 1) (toliau – Komisijos reglamentas Nr. 1407/2013);

1.7. Lietuvos Respublikos partnerystės sutartimi, patvirtinta Europos Komisijos 2014 m. birželio 20 d. sprendimu Nr. C(2014)4234;

1.8. Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programa, patvirtinta Europos Komisijos

2015 m. vasario 13 d. sprendimu Nr. C(2015)842;

1.9. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. liepos 22 d. nutarimu Nr. 722 „Dėl valstybės institucijų ir įstaigų, savivaldybių ir kitų juridinių asmenų, atsakingų už Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos įgyvendinimą, paskyrimo“;

1.10. Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos administravimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. rugpjūčio 26 d. įsakymu Nr. 3D-507 „Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos administravimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – KPP administravimo taisyklės).

2. Taisyklės nustato paramos teikimo ir administravimo tvarką pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „LEADER“ veiklos sritį „VVG bendradarbiavimo projektų rengimas ir įgyvendinimas“ (toliau – veiklos sritis). Taisyklės taikomos pareiškėjams, rengiantiems ir teikiantiems paramos paraiškas teritorinio bendradarbiavimo projektams, paramos gavėjams, įgyvendinantiems projektus, kuriems skirta parama pagal veiklos sritį, taip pat institucijoms, atliekančioms paramos paraiškų vertinimą, atranką ir projektų įgyvendinimo priežiūrą. Paramos teikimo ir administravimo tvarka, kiek to nereglamentuoja Taisyklės, nustatyta KPP administravimo taisyklėse.

II SKYRIUS
SUTRUMPINIMAI IR SĄVOKOS

3. Taisyklėse vartojami sutrumpinimai:

3.1. **Agentūra** – Nacionalinė mokėjimo agentūra prie Žemės ūkio ministerijos.

3.2. **EJRŽF** – Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondas.

3.3. **EK** – Europos Komisija.

3.4. **EKPT** – Europos kaimo plėtros tinklas.

3.5. **ES** – Europos Sąjunga.

3.6. **ESIF** – Europos struktūriniai ir investavimo fondai.

3.7. **EŽŪFKP** – Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai.

3.8. **JAR –** Lietuvos Respublikos juridinių asmenų registras.

3.9. **KPP** – Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programa.

3.10. **LKT** – Lietuvos kaimo tinklas.

3.11. **Ministerija** – Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija.

3.12. **VPS** – vietos plėtros strategija.

3.13. **VRM** – Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija.

3.14. **VVG** – vietos veiklos grupė.

4. Taisyklėse vartojamos sąvokos:

4.1. **Dvisektorė vietos plėtros strategija** (toliau – dvisektorė VPS) – iš EŽŪFKP, EJRŽF ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto finansuojama VPS, kurioje nustatomi kaimo vietovių, žvejybos ir akvakultūros regiono plėtros prioritetai, tikslai ir priemonės jiems pasiekti.

4.2. **Dvisektorė vietos veiklos grupė** (toliau – dvisektorė VVG) – VVG, įgyvendinanti dvisektorę VPS.

4.3. **Dvisektorės vietos veiklos grupės teritorija** (toliau – dvisektorės VVG teritorija) – kaimo vietovės, žvejybos ir akvakultūros regionas, kurių bendras gyventojų skaičius yra nuo 10 tūkst. iki 150 tūkst.

4.4. **Inovacija** – VVG bendradarbiavimo projekte numatyta nauja technologija, idėja ar metodas naujiems procesams, technologijoms, techninėms priemonėms, žaliavoms ir produktams kurti arba esamiems tobulinti.

4.5. **Kaimo vietovė** – viensėdis, kaimas, miestelis, miestas ar kita gyvenamoji vietovė, kurios gyventojų skaičius neviršija 6 tūkst. Savivaldybių centrai, nepriklausomai nuo gyventojų skaičiaus, nelaikomi kaimo vietovėmis.

4.6. **Kaimo vietovių vietos plėtros strategija** (toliau – kaimo vietovių VPS) – iš EŽŪFKP ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų finansuojama viensektorė VPS,

kurioje nustatomi kaimo vietovių plėtros prioritetai, tikslai ir priemonės jiems pasiekti.

4.7. **Kaimo vietovių vietos veiklos grupė** (toliau – kaimo vietovių VVG) – VVG, įgyvendinanti kaimo vietovių VPS.

4.8. **Kaimo vietovių vietos veiklos grupės teritorija** (toliau – kaimo vietovių VVG teritorija) – kaimo vietovės, kurių bendras gyventojų skaičius yra nuo 6 tūkst. iki 150 tūkst.

4.9. **Miesto vietos veiklos grupė** (toliau – miesto VVG) – mieste veikianti VVG, įgyvendinanti miesto VPS.

4.10. **Projekto įgyvendinimo pradžia** – data, kai paramos gavėjas, pradėdamas įgyvendinti projektą, t. y. sudaręs prekių, paslaugų ar darbų pirkimo–pardavimo sutartį ir (arba) atlikęs projekte numatytą investiciją, raštu apie tai informuoja Agentūrą.

4.11. **VVG** – trims sektoriams: pilietinei visuomenei, verslui ir vietos valdžiai, atstovaujantis viešasis juridinis asmuo, savo veikla siekiantis įgyvendinti tam tikros teritorijos plėtros tikslus ir tenkinti tos teritorijos gyventojų bei jų bendruomenių poreikius.

4.12. **VVG bendradarbiavimo projektas** (toliau – projektas) – mažiausiai dviejų VVG parengtas projektas, kuriuo siekiama įgyvendinti VVG VPS tikslus, kurių be projekto partnerių nebūtų įmanoma pasiekti.

4.13. **VVG bendradarbiavimo projekto bendrosios išlaidos** (toliau – projekto bendrosios išlaidos) – rengiant ir įgyvendinant VVG bendradarbiavimo projektą patirtos išlaidos: atlyginimas architektams, inžinieriams ir konsultantams už konsultacijas, susijusias su aplinkosauginiu ir ekonominiu tvarumu, įskaitant galimybių studijų, verslo planų ir kitų su jais susijusių dokumentų rengimą, kai šios išlaidos skiriamos nekilnojamam turtui gerinti, naujiems įrenginiams ir įrangai, įskaitant techniką, pirkti, taip pat šio projekto viešinimo išlaidos.

4.14. **VVG bendradarbiavimo projekto kontrolės laikotarpis** (toliau – projekto kontrolės laikotarpis) – laikotarpis nuo paskutinio mokėjimo prašymo ir galutinės projekto įgyvendinimo ataskaitos pateikimo iki paskutinio paramos išmokėjimo ir penkerių metų laikotarpis nuo paskutinio paramos išmokėjimo, per kurį tikrinama, kaip paramos gavėjas laikosi paramos paraiškoje, jungtinės veiklos sutartyje ir (arba) paramos sutartyje nustatytų įsipareigojimų.

4.15. **VVG bendradarbiavimo projekto partnerė** (toliau – projekto partnerė) – keliamus reikalavimus atitinkanti VVG, dalyvaujanti projekte ir savo veikla, ir finansavimo šaltiniu prisidedanti prie to projekto tikslo įgyvendinimo.

4.16. **VVG teritorinis bendradarbiavimas** – Lietuvos Respublikos teritorijoje vietos plėtros strategijas įgyvendinančių VVG bendra veikla, kuria siekiama tam tikro tikslo ir rezultatų, teikiančių naudos visoms projekto partnerėms ir (arba) jų teritorijoms.

4.17. **VVG teritorinio bendradarbiavimo projekto pareiškėja** (toliau – pareiškėja) – VVG, pateikusi paramos paraišką įgyvendinti VVG teritorinio bendradarbiavimo projektą ir atsakinga už šio projekto veiklų koordinavimą.

4.18. **Žemės ūkio ministerijos informacinė sistema** (toliau – ŽŪMIS) – prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos reguliavimo srities priskirtų institucijų ir įstaigų teikiamų paslaugų informacinė sistema.

4.19. **Žvejybos ir akvakultūros regiono vietos veiklos grupė** (toliau – žuvininkystės VVG) – žvejybos ir akvakultūros regione veikianti VVG, įgyvendinanti žvejybos ir akvakultūros VPS.

5. Kitos Taisyklėse vartojamos sąvokos apibrėžtos KPP, KPP administravimo taisyklėse ir kituose Lietuvos Respublikos ir ES teisės aktuose.

III SKYRIUS
PRIORITETAI, TIKSLINĖS SRITYS IR HORIZONTALIEJI PRINCIPAI

6. Veiklos sritimi prisidedama prie šių ES kaimo plėtros politikos prioritetų ir tikslinių sričių įgyvendinimo:

6.1. šeštojo prioriteto „Skatinti socialinę įtrauktį, skurdo mažinimą ir ekonominę plėtrą

kaimo vietovėse“ tikslinių sričių:

6.1.1. „Vietos plėtros kaimo vietovėse skatinimas“ (6B);

6.1.2. „Veiklos įvairinimas, mažų įmonių kūrimas ir plėtojimas, taip pat darbo vietų kūrimo lengvinimas“ (6A);

6.1.3. „Prieigos prie informacinių ir ryšių technologijų (IRT) plėtra, jų naudojimo skatinimas ir kokybės gerinimas kaimo vietovėse“ (6C);

6.2. pirmojo prioriteto „Skatinti žinių perteikimą ir inovacijas žemės ūkyje, miškininkystėje ir kaimo vietovėse“ tikslinių sričių:

6.2.1. „Inovacijų skatinimas, bendradarbiavimas ir žinių bazės vystymas kaimo vietovėse“ (1A);

6.2.2. „Mokymosi visą gyvenimą ir profesinio mokymo žemės ūkio ir miškininkystės sektoriuose skatinimas“ (1C);

6.3. antrojo prioriteto „Visuose regionuose didinti visų žemės ūkio veiklų gyvybingumą ir konkurencingumą, taip pat skatinti inovacines ūkių technologijas ir tvarų miškų valdymą“ tikslinės srities „Palankesnių sąlygų tinkamos kvalifikacijos ūkininkams pradėti veiklą žemės ūkio sektoriuje sudarymas ir ypač kartų lengvinimas“ (2B);

6.4. trečiojo prioriteto „Skatinti maisto tiekimo grandinės organizavimą, įskaitant žemės ūkio produktų perdirbimą ir rinkodarą, gyvūnų gerovę ir rizikos valdymą žemės ūkyje“ tikslinės srities „Pirminės produkcijos gamintojų konkurencingumo didinimas geriau juos integruojant į žemės ūkio ir maisto produktų grandinę per kokybės sistemas, žemės ūkio produktų pridėtinę vertę, skatinant vietos rinkas ir trumpas tiekimo grandines, gamintojų grupes ir organizacijas bei tarpšakines organizacijas“ (3A);

6.5. ketvirtojo prioriteto „Atkurti, išsaugoti ir pagerinti su žemės ūkiu ir miškininkyste susijusias ekosistemas“ tikslinės srities „Biologinės įvairovės atkūrimas, išsaugojimas ir didinimas, įskaitant „Natura 2000“ vietoves, teritorijas, kuriose esama gamtinių ir kitokių specifinių kliūčių, ūkininkauti skirtas gamtiniu požiūriu didelės vertės teritorijas, bei Europos kraštovaizdžius“ (4A);

6.6. penktojo prioriteto „Skatinti efektyvų išteklių naudojimą ir remti perėjimą prie klimato kaitai atsparios mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos, žemės ūkio, maisto ir miškininkystės sektoriuose“ tikslinės srities „Atsinaujinančiųjų energijos išteklių, šalutinių produktų, atliekų ir kitų nemaistinių žaliavų tiekimo ir naudojimo bioekonomikos tikslais palengvinimas“ (5C).

7. Veiklos sritimi prisidedama prie ES kompleksinių tikslų įgyvendinimo:

7.1. inovacijų kūrimo, diegimo ir sklaidos;

7.2. aplinkos išsaugojimo ir tvarios plėtros;

7.3. klimato kaitos švelninimo.

8. Veiklos sritimi prisidedama prie šių ES ir nacionalinių horizontaliųjų principų įgyvendinimo:

8.1. partnerystės principo, t. y. VVG skatinamos bendradarbiauti, jų veikla grindžiama partneryste tarp 3 sektorių – pilietinės visuomenės, verslo ir vietos valdžios;

8.2. vyrų ir moterų lygių galimybių skatinimo ir nediskriminacijos, t. y. VVG skatinamos įgyvendinti bendradarbiavimo projektus, įgyvendinančius šį principą;

8.3. darnaus vystymosi principo, t. y. VVG skatinamos įgyvendinti projektus, kuriais siekiama išlaikyti, saugoti ir gerinti aplinkos kokybę;

8.4. jaunimo, t. y. VVG skatinamos įgyvendinti bendradarbiavimo projektus, skirtus jaunimo ir jaunų žmonių problemoms spręsti.

IV SKYRIUS
REMIAMA VEIKLA

9. Pagal Taisykles remiamas teritorinio bendradarbiavimo projektų įgyvendinimas, kurių pobūdis:

9.1. investicijos į žmogiškąjį kapitalą (pvz., mokymai);

9.2. investicijos į viešosios poilsio, laisvalaikio, rekreacinės infrastruktūros kūrimą ir (arba) atnaujinimą;

9.3. ekonominės veiklos vykdymas.

10. Pagal Taisykles neremiama:

10.1. paprasti apsikeitimai patirtimi, VVG tinklaveika (pvz., VVG susitikimai, vizitai, konferencijos ir kt., kuriuose pristatoma bendradarbiaujančiųjų VVG patirtis, kuri nėra susijusi su bendradarbiavimo projektu, ir vykdoma veikla neturi įtakos bendradarbiavimo projekto rezultatams);

10.2. panašaus į pareiškėjo anksčiau įgyvendintus bendradarbiavimo projektus pobūdžio ir (arba) panašios tematikos projektai;

10.3. projektai, neatitinkantys VVG bendradarbiavimo projekto sąvokos, įtvirtintos Taisyklių 4.12 papunktyje;

10.4. veiklos, susijusios su:

10.4.1. alkoholinių gėrimų gamyba ir prekyba jais;

10.4.2. tabako gaminių gamyba ir prekyba jais;

10.4.3. ginklų ir šaudmenų gamyba ir prekyba jais;

10.4.4. azartinių lošimų ir lažybų organizavimu;

10.4.5. didmenine ir mažmenine prekyba, išskyrus prekybą savo pagaminta produkcija;

10.4.6. finansiniu tarpininkavimu, pagalbine finansinio tarpininkavimo veikla;

10.4.7. draudimo ir pensijų kaupimo operacijomis;

10.4.8. nekilnojamojo turto operacijomis;

10.4.9. teisinės ir konsultavimo veiklos organizavimu;

10.4.10. medžiokle, gaudymu spąstais, medžioklės patirties sklaida ir su tuo susijusiomis paslaugomis;

10.4.11. apgyvendinimo veikla;

10.4.12. krovinio kelių transporto ir perkraustymo veikla;

10.4.13. už paramos lėšas įgyto turto nuoma, išskyrus poilsio ir sporto reikmenų nuomą.

V SKYRIUS
GALIMI PAREIŠKĖJAI IR PROJEKTO PARTNERIAI

11. Paramos tik su projekto partneriu (-iais) gali kreiptis:

11.1. kaimo vietovių VVG;

11.2. dvisektorė VVG.

12. Galimi projekto partneriai:

12.1. kaimo vietovių VVG;

12.2. dvisektorė VVG;

12.3. miesto VVG;

12.4. žuvininkystės VVG.

13. Projekto partnerių skaičius neribojamas.

VI SKYRIUS
PARAMOS DYDIS IR INTENSYVUMAS

14. Paramos dydis skaičiuojamas atsižvelgiant į tinkamas finansuoti projekto išlaidas. Didžiausia paramos suma vienam projektui negali viršyti 100 000 Eur. Finansuojama iki 95 proc. visų tinkamų finansuoti išlaidų.

15. Kai teikiamas ekonominės veiklos vykdymo projektas, parama pagal Priemonę turi būti skiriama nepažeidžiant nereikšmingos *(de minimis)* pagalbos teikimo reikalavimų, taikomų vadovaujantis Komisijos reglamentu Nr. 1407/2013. Bendra pagalbos suma, suteikta tai pačiai įmonei ar asmeniui, taip pat įmonėms partnerėms ir (arba) susijusioms įmonėms,

negali viršyti 200 000 Eur (dviejų šimtų tūkstančių eurų) per einamuosius ir dvejus ankstesnius jo mokestinius metus.

VII SKYRIUS
TINKAMUMO GAUTI PARAMĄ SĄLYGOS IR REIKALAVIMAI

16. Pareiškėjai laikomi tinkamais gauti paramą, jei atitinka Taisyklių 17–18 punktuose išvardytas tinkamumo sąlygas ir reikalavimus.

17. Bendrosios tinkamumo sąlygos ir reikalavimai:

17.1. paramos paraišką teikia subjektas, Taisyklių 11 punkte įvardytas galimu pareiškėju;

17.2. projektas įgyvendinamas su projekto partneriu. Projekto partneris yra subjektas, Taisyklių 12 punkte įvardytas galimu projekto partneriu;

17.3. projektas atitinka bent vieną iš Taisyklių III skyriuje nurodytų ES kaimo plėtros politikos prioritetų ir tikslinių sričių ir prisideda bent prie vieno ES kompleksinio tikslo ir bent vieno ES ir nacionalinių horizontaliųjų principų įgyvendinimo;

17.4. projekto veikla ir išlaidos yra susijusios su remiama veikla, nurodyta Taisyklių IV skyriuje, ir nepatenka į Taisyklių 10 punkte nurodytą neremiamų veiklų sąrašą;

17.5. pareiškėjas ir projekto partneris įgyvendina atsakingos institucijos (Ministerijos arba VRM) patvirtintas VPS;

17.6. pareiškėjas neturi nepabaigto įgyvendinti bendradarbiavimo projekto (įskaitant techninę paramą) (projektas laikomas pabaigtu, kai yra pateiktas galutinis mokėjimo prašymas ir galutinė projekto įgyvendinimo ataskaita);

17.7. pareiškėjas užtikrina tinkamą nuosavą indėlį (tinkamų finansuoti projekto išlaidų dalį, kurių nepadengia parama). Nuosavo indėlio tinkamu pripažinimo sąlygos nurodytos Taisyklių X skyriuje;

17.8. pareiškėjas užtikrina, kad išlaidos, kurioms finansuoti prašoma paramos, nebuvo, nėra ir nebus finansuojamos iš kitų ES fondų ir kitų viešųjų lėšų;

17.9. pareiškėjas tvarko buhalterinę apskaitą pagal Lietuvos Respublikos teisės aktų reikalavimus (tikrinama vadovaujantis JAR kaupiamais duomenimis apie finansinę atskaitomybę);

17.10. pareiškėjas neturi įsiskolinimų Agentūrai, Valstybinei mokesčių inspekcijai prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos ir Valstybiniam socialinio draudimo fondui prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, išskyrus atvejus, kai mokesčių, delspinigių, baudų mokėjimas atidėtas Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka arba dėl šių mokesčių, delspinigių, baudų vyksta mokestinis ginčas (atitiktis šiam kriterijui gali būti tikslinama paramos paraiškos vertinimo metu).

18. Specialiosios tinkamumo sąlygos ir reikalavimai:

18.1. su paramos paraiška pateikta kartu su visais projekto partneriais pasirašyta rašytinė jungtinės veiklos sutartis. Ši sutartis turi galioti ne trumpiau kaip iki projekto kontrolės laikotarpio pabaigos. Jungtinės veiklos sutartis turi būti sudaryta vadovaujantis Lietuvos Respublikos civilinio kodekso nuostatomis ir Taisyklėmis. Pavyzdinė jungtinės veiklos sutarties forma pateikiama Taisyklių 1 priede;

18.2. projekte (paramos paraiškoje) numatytos veiklos ir išlaidos atitinka projekto apraše, kuris yra neatsiejama jungtinės veiklos sutarties dalis, numatytas veiklas ir išlaidas. VVG bendradarbiavimo projekto gauti paramą pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „LEADER“ veiklos sritį „VVG bendradarbiavimo projektų rengimas ir įgyvendinimas“ aprašo (toliau – projekto aprašas) forma pateikta Taisyklių 1 priede;

18.3. projekte vykdoma bendra veikla. Bendra veikla vykdoma, jei:

18.3.1. projekte pagrįstas projekto partnerių būtinumas, t. y. pagrįsta, jog projekto tikslo nebūtų galima pasiekti be projekto partnerių bendradarbiavimo. Taip pat pagrįsta, kodėl projekto partneriu pasirinktas tam tikras subjektas;

18.3.2. projekto partneris veikla ir paramos lėšomis (EJRŽF, ESF, EŽŪFKP, kt.

fondų) arba veikla ir kitu finansiniu šaltiniu, piniginėmis lėšomis prisideda prie projekto įgyvendinimo. Prisidėjimas veikla ir finansavimo šaltiniu yra pakankamas ir pamatuojamas, įrodantis partnerio būtinumą projekte ir projekto tikslui pasiekti. Kai projekto partneris yra Taisyklių 12.1 arba 12.2 papunkčiuose nurodytas subjektas, kuris siekia ES kaimo plėtros politikos prioritetų ir tikslinių sričių, nurodytų Taisyklių III skyriuje įgyvendinimo, jam prie projekto įgyvendinimo pakanka prisidėti tik veikla;

18.3.3. projekto partneris kreipėsi paramos į instituciją, atsakingą už bendradarbiavimo projektų atranką (taikoma, kai bendradarbiavimo projektų atranka vykdoma per atsakingas institucijas). Jei sprendimą dėl projekto įgyvendinimo (finansavimo) priima VVG, pateikiamas VVG valdymo organo sprendimas (pvz., protokolo išrašas) (netaikoma Taisyklių 12.1 ir (arba) 12.2 papunkčiuose nurodytiems projekto partneriams, kurie siekia ES kaimo plėtros politikos prioritetų ir tikslinių sričių, nurodytų Taisyklių III skyriuje įgyvendinimo ir kurie teikia bendrą paraišką su pareiškėju);

18.3.4. projektas atitinka bent vieną kiekvieno projekte dalyvaujančiojo (pareiškėjo ir projekto partnerio) VPS prioritetą, tikslą ir (arba) priemonės tematiką;

18.3.5. projekte nurodyta, kokio visų bendradarbiaujančių pareiškėjo ir projekto partnerių VPS (jų priemonių) bendro tikslo įgyvendinimo siekiama ir kaip jis bus įgyvendintas, kokie projekto uždaviniai. Projekto tikslas ir laukiami rezultatai turi būti pasiekiami, konkretūs, pamatuojami ir patikrinami;

18.3.6. projekte numatytos veiklos yra būtinos projekto tikslui pasiekti;

18.3.7. projekte vykdomos veiklos rezultatai turi kurti pridėtinę vertę (pvz., projekto įgyvendinimo metu bus sukurtas bendras reikalingas produktas ar paslauga) visoms bendradarbiaujančioms šalims (pareiškėjui ir projekto partneriui), t. y. projekto rezultatai negali būti naudingi tik vienai iš bendradarbiaujančiųjų šalių;

18.3.8. projekte numatytos veiklos turi būti įgyvendinamos visų bendradarbiaujančiųjų projekto partnerių teritorijose ir (arba) teikti jų teritorijoms naudą;

18.4. kai projekte numatytos investicijos, įskaitant investicijas į nekilnojamąjį turtą, ir šias investicijas siekiama finansuoti iš EŽŪFKP ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų:

18.4.1. projekto investicijos atitinka darbo saugos reikalavimus, kaip nurodyta techniniame reglamente „Mašinų sauga“, patvirtintame Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2000 m. kovo 6 d. įsakymu Nr. 28 „Dėl techninio reglamento „Mašinų sauga“ patvirtinimo“, ir Elektrotechnikos gaminių saugos techniniame reglamente, patvirtintame Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2016 m. balandžio 26 d. įsakymu Nr. 4-314 „Dėl Elektrotechnikos gaminių saugos techninio reglamento patvirtinimo“ (kartu su paramos paraiška pateikiamuose komerciniuose pasiūlymuose, skirtuose mašinų ir elektrotechnikos gaminių kainoms pagrįsti, turi būti tiekėjo patvirtinimas, kad parduodama prekė atitinka ES saugos reikalavimus, t. y. turi ženklą CE);

18.4.2. nekilnojamojo turto registracijos vieta turi būti pareiškėjo ar projekto partnerio, nurodyto Taisyklių 12.1–12.2 papunkčiuose, teritorijoje;

18.4.3. žemė, statiniai ir (arba) patalpos, kurie bus tiesiogiai naudojami projekte numatytoms veikloms vykdyti, paramos paraiškos pateikimo dieną nuosavybės, nuomos ar kito teisėto naudojimosi pagrindais priklauso pareiškėjui ar projekto partneriui, nurodytam Taisyklių 12.1 arba 12.2 papunkčiuose. Jei nekilnojamasis turtas priklauso valstybei ar savivaldybei, pareiškėjui ar projekto partneriui, nurodytam Taisyklių 12.1 arba 12.2 papunkčiuose, turi būti suteikta teisė jį valdyti, naudoti ir disponuoti pagal nuomos, panaudos, patikėjimo sutartis arba kitus teisėtą valdymą, naudojimą ar disponavimą nekilnojamuoju turtu įrodančius dokumentus, kuriuose, be kita ko, nurodytas leidimas atlikti projekte numatytas ir Taisyklių 18.4.4 papunktyje įvardytas investicijas. Teisėto nekilnojamojo turto valdymo, naudojimo ir disponavimo sutartis turi būti įregistruota VĮ Registrų centre ir galioti ne trumpiau kaip iki projekto kontrolės laikotarpio pabaigos. Atitiktis šiai tinkamumo sąlygai (išskyrus projekto įgyvendinimo vietą) gali būti tikslinama iki paramos paraiškos vertinimo pabaigos;

18.4.4. jei projekte numatytas esamų pastatų rekonstravimas arba kapitalinis remontas ir inžinerinių statinių, susijusių su viešosios poilsio, laisvalaikio, rekreacinės infrastruktūros sukūrimu ir (arba) atnaujinimu (pvz., susisiekimo komunikacijos arba inžineriniai tinklai: pėsčiųjų ar dviračių takų, poilsio aikštelių įrengimas) bei naujų inžinerinių statinių statyba ir pagal teisės aktų reikalavimus šiems darbams vykdyti yra privalomas statybą leidžiantis dokumentas, jis turi būti išduotas iki paramos paraiškos pateikimo dienos arba ne vėliau kaip iki pirmojo mokėjimo prašymo pateikimo dienos (tikrinama vadovaujantis Lietuvos Respublikos statybos leidimų ir statybos valstybinės priežiūros informacinės sistemos „Infostatyba“ (toliau – IS „Infostatyba“) kaupiamais duomenimis). Kartu su paramos paraiška pateikiamas statinio projektas (pateikiamos statinio techninio projekto bendroji, sklypo sutvarkymo (sklypo plano), architektūros, konstrukcijų, statybos skaičiuojamosios kainos nustatymo dalys) ar supaprastintas projektas, skaičiuojamosios kainos dalies ekspertizės aktas, parengtas įstaigos, turinčios teisę užsiimti šia veikla. Jei pirmiau nurodyti dokumentai su paramos paraiška nepateikiami, jie turi būti pateikti kartu su pirmuoju mokėjimo prašymu. Pirmiau nurodytų dokumentų nepateikus su paramos paraiška, su paramos paraiška turi būti pateikti projektiniai pasiūlymai (aiškinamasis raštas, sklypo planas su pažymėtais esamais ir projektuojamais statiniais, vaizdinė informacija) su statybos vertės skaičiavimais. Kai pagal teisės aktų reikalavimus statybą leidžiantis dokumentas neprivalomas, su paramos paraiška turi būti pateikti kiti bendrieji projektiniai dokumentai (aiškinamasis raštas, sklypo planas su pažymėtais esamais ir projektuojamais statiniais, statybos vertės skaičiavimai). Jei projekte numatyti statybos darbai, bet paramos jiems neprašoma, šie dokumentai neteikiami;

18.5. jei projekte numatoma vykdyti veiklą, susijusią su inovacijomis, turi būti pagrįstas šios veiklos inovatyvumas. Inovatyvumas vertinamas vadovaujantis Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos investicinių priemonių projektų inovatyvumo vertinimo metodika, patvirtinta Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. gruodžio 2 d. įsakymu Nr. 3D-918 „Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos investicinių priemonių projektų inovatyvumo vertinimo metodikos patvirtinimo“ (toliau – Inovatyvumo vertinimo metodika). Projektas pripažįstamas inovatyviu, kai jis atitinka bent vieną inovatyvumo vertinimo kriterijaus subkriterijų, nurodytą Inovatyvumo vertinimo metodikoje;

18.6. jeigu projekte numatyta vykdyti ekonominę veiklą:

18.6.1. pareiškėjas ir jo partneris turi būti iš besiribojančių VVG teritorijų;

18.6.2. kartu su paramos paraiška, įskaitant Taisyklių 18.1 ir 18.2 papunkčiuose nurodytus dokumentus, turi būti pateiktas ekonomiškai pagrįstas verslo planas (verslo plano forma pateikiama šių Taisyklių 2 priede), kuriame pateikta informacija pagrindžia projekto reikalingumą, investicijų poreikį ir verslo plano finansinę dalį. Pateiktame verslo plane pareiškėjas įrodo, kad planuojamas įsteigti ūkio subjektas projekto kontrolės laikotarpiu atitiks verslo plane pateikiamus ekonominio gyvybingumo rodiklius ir jų reikšmes, kurių skaičiavimo formulės yra nustatytos Ūkio subjektų, siekiančių pasinaudoti parama pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemones, ekonominio gyvybingumo nustatymo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. liepos 28 d. įsakymu Nr. 3D-440 „Dėl Ūkio subjektų, siekiančių pasinaudoti parama pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemones, ekonominio gyvybingumo nustatymo taisyklių patvirtinimo“. Naujai įsteigto juridinio asmens projekto kontrolės laikotarpiu grynojo pelningumo reikšmė turi būti ≥ 2 proc., o skolos rodiklio reikšmė $\leq 0,6$;

18.6.3. kai ekonominė veikla yra susijusi su prekių ir (arba) produktų gamyba, perdirbimu, rinkodara (paruošimu pardavimui, sandėliavimui), iš paramos lėšų įrengtos gamybinės patalpos, sandėliai, įsigyta technika, įranga turi būti pareiškėjo arba šių Taisyklių 12.1–12.2 papunkčiuose nurodytų projekto partnerio teritorijoje. Pagamintų prekių, paslaugų ar produktų pardavimas galimas ir už šiame papunktyje paminėtų teritorijų ribų;

18.6.4. projekto investicijos turi atitikti Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos kontroliuojamų teisės aktų reikalavimus, kai investicijoms yra taikomi tokie reikalavimai. Vertinimo išvadą dėl investicijų atitikties Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos

kontroliuojamiems teisės aktų reikalavimams išduoda Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba Agentūros prašymu;

18.6.5. turi būti įsteigtas naujas viešasis juridinis asmuo. Kai įsteigiamas naujas juridinis asmuo:

18.6.5.1. jo steigėjais turi būti pareiškėjas ir visi projekto partneriai;

18.6.5.2. jis turi būti įsteigtas ir jo faktinė buveinės vieta turi būti pareiškėjo arba projekto partnerio, nurodyto Taisyklių 12.1 arba 12.2 papunkčiuose (jei siekia ES kaimo plėtros politikos prioritetų ir tikslinių sričių įgyvendinimo, nurodytų Taisyklių III skyriuje), teritorijoje Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka ir pradėti veiklą ne vėliau kaip iki galutinio mokėjimo prašymo pateikimo dienos. Naujo juridinio asmens steigėjais ir nariais turi būti visi projekto partneriai nuo jo įsteigimo iki projekto kontrolės laikotarpio pabaigos;

18.6.5.3. turi būti užtikrintas vykdomos veiklos tęstinumas bent projekto kontrolės laikotarpiu;

18.7. poveikio aplinkai įvertinimas atliekamas iki paramos paraiškos pateikimo vadovaujantis Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatyme nustatytais atvejais ir tvarka (kai taikoma). Šis reikalavimas netaikomas, kai Taisyklių 18.4.4 papunktyje numatytais atvejais yra gautas statybą, rekonstravimą ar kapitalinį remontą leidžiantis dokumentas;

18.8. jei projekte numatyta vykdyti licencijuojamą veiklą ar veiklą, kuriai vykdyti turi būti išduotas leidimas, kaip nurodyta Licencijavimo pagrindų apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. liepos 18 d. nutarimu Nr. 937 „Dėl Licencijavimo pagrindų aprašo patvirtinimo“ (toliau – Licencijavimo aprašas), pareiškėjas licenciją arba kitą Licencijavimo apraše nurodytą dokumentą pateikia Agentūrai su paramos paraiška arba įsipareigoja pateikti kartu su paskutiniu mokėjimo prašymu (kai taikoma);

18.9. projekto kontrolės laikotarpis taikomas, kai:

18.9.1. projekte numatyta veikla yra susijusi su investicijomis į nekilnojamąjį turtą ir (arba) įsigyjamas ilgalaikis turtas, kurie yra finansuojami iš EŽŪFKP ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų;

18.9.2. projekte vykdoma ekonominė veikla ir įkuriama darbo vieta ir šios investicijos finansuojamos iš EŽŪFKP ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų;

18.10. pareiškėjas turi teisę gauti bendrą vienai įmonei (vienam ūkio subjektui) suteikiamą nereikšmingą (*de minimis*) pagalbą. Agentūra vertinimo metu patikrina pareiškėjo teisę gauti bendrą vienai įmonei, įskaitant susijusias įmones, suteikiamą nereikšmingą *(de minimis)* pagalbą.

19. Parama neteikiama:

19.1. kai pareiškėjas ir (arba) projekto partneris, nurodytas Taisyklių 12.1 arba 12.2 papunkčiuose, paramos paraiškoje, pridedamuose ar pagal paklausimą pateiktuose dokumentuose pateikė melagingą informaciją. Tokiu atveju pareiškėjui ir (arba) projekto partneriui taikomas apribojimas gauti paramą pagal veiklos sritį tais kalendoriniais metais, kuriais nustatyta, kad pareiškėjas ir (arba) projekto partneris pateikė melagingą informaciją, ir kitais kalendoriniais metais;

19.2. kai pareiškėjas ir (arba) projekto partneris, nurodytas Taisyklių 12.1 arba 12.2 papunkčiuose, patiria finansinių sunkumų, t. y. jam iškelta byla dėl bankroto ir (arba) jis likviduojamas;

19.3. vienus metus nuo sprendimo priėmimo dienos, kai sprendimas priimtas dėl pareiškėjo ir (arba) projekto partnerio, ketinusio ir (arba) gavusio paramą iš EŽŪFKP, Europos žuvininkystės fondo, EJRŽF paramos teikimo ar sutarties sąlygų pažeidimo, apie kurį buvo pranešta EK.

VIII SKYRIUS
ĮSIPAREIGOJIMAI

20. Pareiškėjas ir paramos gavėjas įsipareigoja:

20.1. įgyvendinti projektą per laikotarpį, kuris neviršija 24 mėnesių nuo paramos

sutarties pasirašymo dienos, ir ne vėliau kaip iki VPS, kurias įgyvendina pareiškėjas ir projekto partneris, nurodytas Taisyklių 12.1 ir 12.2 papunkčiuose, įgyvendinimo pabaigos;

20.2. pradėti įgyvendinti projektą (įskaitant verslo planą) ne vėliau kaip per 6 mėnesius nuo paramos sutarties pasirašymo dienos ir apie tai raštu informuoti Agentūrą;

20.3. projekto įgyvendinimo metu ir projekto kontrolės laikotarpiu (kai šis laikotarpis taikomas) užtikrinti atitiktį atrankos kriterijams, už kuriuos projektui suteikiami balai;

20.4. atstovauti visiems projekto partneriams projekto įgyvendinimo klausimais, vykdyti reguliarią projekto įgyvendinimo stebėseną, koordinavimą tam, kad būtų užtikrintas tinkamas projekto įgyvendinimas, kaip numatyta paramos paraiškoje, jungtinės veiklos sutartyje, projekto įgyvendinimo ir jo kontrolės laikotarpiu. Parengti bendrą įgyvendinto projekto ataskaitą po projekto įgyvendinimo;

20.5. viešinti paramą pagal Suteiktos paramos pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programą viešinimo taisykles, patvirtintas Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. gruodžio 3 d. įsakymu Nr. 3D-925 „Dėl Suteiktos paramos pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programą viešinimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Viešinimo taisyklės) (taikoma projekto veikloms, finansuojamoms iš EŽŪFKP ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų). Taip pat viešinti finansuotą projektą, vykdyti jo rezultatų sklaidą taip, kaip numatyta projekto apraše (rekomenduojama finansuotą projektą viešinti bent pareiškėjo bei projekto partnerių interneto svetainėse (jei tokias turi);

20.6. ne vėliau kaip per 10 darbo dienų pranešti Agentūrai apie bet kurių duomenų, nurodytų pateiktoje ir užregistruotoje paramos paraiškoje ir (arba) paramos sutartyje, pasikeitimus;

20.7. sudaryti sąlygas institucijų, atliekančių paramos paraiškų vertinimą, atranką ir projektų įgyvendinimo priežiūrą, KPP įgyvendinimo priežiūrą, atstovams ar jų įgaliotiems asmenims patikrinti paramos paraiškoje ir prie jos pridedamuose dokumentuose pateiktus duomenis ir atlikti patikrą projekto įgyvendinimo vietoje, gauti papildomos informacijos apie projektą nuo paramos paraiškos pateikimo dienos, taip pat audituoti, kontroliuoti, tikrinti, kaip yra laikomasi tinkamumo gauti paramą sąlygų ir reikalavimų, kaip yra vykdomas projektas ir veikla, kuriai buvo skirta parama, po sprendimo skirti paramą priėmimo dienos iki projekto kontrolės laikotarpio pabaigos;

20.8. teikti Agentūrai visą informaciją ir duomenis, reikalingus statistikos tikslams, KPP įgyvendinimo stebėsenai, viešinimui bei reikalingiems vertinimams atlikti;

20.9. nuo paramos paraiškos pateikimo dienos iki projekto įgyvendinimo pabaigos ir projekto kontrolės laikotarpio pabaigos (kai šis laikotarpis taikomas) tvarkyti buhalterinę apskaitą pagal Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatytus reikalavimus;

20.10. nuo paramos paraiškos pateikimo dienos iki projekto įgyvendinimo pabaigos ir projekto kontrolės laikotarpio pabaigos (kai toks laikotarpis taikomas) užtikrinti, kad su projektu susijusių buhalterinių operacijų įrašai būtų atskiriami nuo kitų, įprastinių paramos gavėjo operacijų;

20.11. jei pareiškėjas projekte numato vykdyti renginius Lietuvos Respublikos teritorijoje (pvz.: mokymus, konferencijas, muges ir pan.), likus ne mažiau kaip 10 (dešimčiai) darbo dienų iki planuojamo renginio pradžios, apie juos raštu turi būti informuota Agentūra. Informaciniame rašte turi būti pateikta bent ši informacija: planuojamo renginio tema, data, vieta, trukmė valandomis, tikslinė grupė, renginyje planuojančių dalyvauti asmenų skaičius, mokymus teiksiantis mokymų paslaugų teikėjas (kai taikoma), lektorių vardai, pavardės, pareigos (kai taikoma). Šis raštas Agentūrai turi būti siunčiamas el. paštu, adresu leaderbendradarbiavimas@nma.lt;

20.12. projekto kontrolės laikotarpiu teikti (siunčiant nuskenuotus dokumentus per ŽŪMIS) užbaigto projekto metines įgyvendinimo ataskaitas vadovaujantis KPP administravimo taisyklių nuostatomis (kai projektui taikomas kontrolės laikotarpis);

20.13. apdrausti ilgalaikį turtą, kuriam įsigyti ar sukurti bus panaudota parama, nuo turto priėmimo–perdavimo akto pasirašymo dienos iki projekto kontrolės laikotarpio pabaigos (didžiausiu turto atkuriamosios vertės draudimu nuo visų galimų rizikos atvejų

projekto įgyvendinimo laikotarpiu, o įgyvendinus projektą – likutine verte, atsižvelgiant į atitinkamos rūšies turto naudojimo laiką ir taikomas turto nusidėvėjimo normas). Reikalavimas apdrausti turtą netaikomas, jei pareiškėjas įrodo, kad apdrausti paramos lėšomis įgytą ar sukurtą turtą nėra galimybių, ir kartu su mokėjimo prašymu pateikia bent tris šiam faktui patvirtinti skirtingų draudimo įmonių atsisakymo suteikti draudimo paslaugas raštus. Įvykus draudžiamajam įvykiui pareiškėjas ar paramos gavėjas įsipareigoja kuo greičiau, ne vėliau kaip per 10 darbo dienų, apie tai pranešti Agentūrai. Įvykus draudžiamajam įvykiui, paramos gavėjas įsipareigoja projekto įgyvendinimo laikotarpiu – atkurti turtą didžiausia turto atkuriamąja verte, o projekto kontrolės laikotarpiu – atkurti turtą ne mažesne negu likutine verte, atsižvelgiant į atitinkamos rūšies turto naudojimo laiką ir taikomas turto nusidėvėjimo normas;

20.14. nuo galutinio paramos išmokėjimo dienos iki projekto kontrolės laikotarpio (jei toks taikomas) pabaigos nenutraukti ar neperkelti veiklos už projekto įgyvendinimo teritorijos ribų, nepakeisti infrastruktūros objekto ar jo dalies nuosavybės teisių, neparduoti ir kitaip neperleisti kitam asmeniui už paramos lėšas įgyto turto, nepakeisti remiamos veiklos pobūdžio, tikslų, projekto įgyvendinimo sąlygų;

20.15. pateikti detalų atliktų darbų aktą (su kiekvienu mokėjimo prašymu, kuriame deklaruojamos statybos išlaidos (kai taikoma);

20.16. užbaigus statybos darbus, ne vėliau kaip iki paskutinio mokėjimo prašymo pateikimo dienos statybos užbaigimo dokumentai, teisės aktų nustatyta tvarka, turi būti pateikti IS „Infostatyba“. Jei statybos užbaigimo dokumentų IS „Infostatyba“ pateikti neprivaloma – statybos užbaigimo dokumentai turi būti pateikti Agentūrai ne vėliau kaip su paskutiniu mokėjimo prašymu;“

20.17. iki paskutinio mokėjimo prašymo pateikimo dienos parengti naudoti įrangą ir vėliausiai su paskutiniu mokėjimo prašymu pateikti įrangos įrengimo ir (arba) sumontavimo darbų užbaigimo aktus ar kitus lygiaverčius dokumentus, kuriuose patvirtinama, kad už paramos lėšas įsigyta įranga tinkamai sumontuota ir veikia (kai taikoma);

20.18. ne vėliau kaip iki galutinio mokėjimo prašymo pateikimo dienos VĮ Registrų centre įregistruoti nekilnojamojo turto paskirties pasikeitimo faktą (taikoma, kai prie projekto įgyvendinimo prisidedama įnašu natūra – po projekto įgyvendinimo pakeičiant nekilnojamojo turto paskirtį);

20.19. užtikrinti, kad visos įgytos investicijos atitiks darbo saugos reikalavimus (įsigytos mašinos ir elektrotechnikos gaminiai turi atitikti ES saugos reikalavimus, t. y. turėti ženklą „CE“);

20.20. užtikrinti, kad įsigytos investicijos, įgyvendinus projektą, atitiks Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos kontroliuojamų teisės aktų reikalavimus, kai investicijoms taikomi tokie reikalavimai. Pažymą apie įsigytų investicijų atitiktį ar neatitiktį Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos kontroliuojamiems teisės aktų reikalavimams išduoda Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba Agentūros prašymu;

20.21. verslo planą įgyvendinti tinkamai per jame numatytą laikotarpį (kai taikoma). Laikoma, kad verslo planas įgyvendintas tinkamai, kai atliktos visos verslo plane numatytos investicijos, pasiekti priežiūros rodikliai ir Agentūrai pateiktas paskutinis mokėjimo prašymas ir galutinė projekto įgyvendinimo ataskaita;

20.22. pasiekti ir iki projekto kontrolės laikotarpio pabaigos (kai toks taikomas) išlaikyti paramos paraiškoje numatytus projekto priežiūros rodiklius.

21. Projekto partneris, nurodytas Taisyklių 12 punkte, įsipareigoja laikytis Taisyklių 20.7 papunktyje nurodytų įsipareigojimų.

IX SKYRIUS
TINKAMOS IR NETINKAMOS FINANSUOTI IŠLAIDOS

22. Pagal Taisykles finansuojamos tik tos išlaidos, kurias patyrė Taisyklių 11.1 arba 11.2 papunkčiuose nurodytas pareiškėjas (paramos gavėjas).

23. Projekte turi būti numatytos išlaidos, kurios susijusios su projekto įgyvendinimu ir numatyta vykdyti veikla. Perkamos prekės turi būti naujos, nenaudotos, atitinkančios Lietuvos Respublikos ir ES teisės aktų nustatytus reikalavimus. Paramos lėšomis finansuojamos tik tinkamos finansuoti ir projektui įgyvendinti būtinos išlaidos, ne didesnės, nei numatytas Taisyklių VI skyriuje paramos dydis.

24. Projekte numatytos prekės, paslaugos ir darbai turi būti įsigyti pagal Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymą. Pareiškėjas / paramos gavėjas Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo nustatytais atvejais, sąlygomis ir tvarka viešuosius pirkimus atlieka elektroniniu būdu, naudodamasis CVP IS (interneto tinklalapis www.eviesiejipirkimai.lt) arba centrinės perkančiosios organizacijos CPO (interneto tinklalapis www.cpo.lt) elektroninėmis priemonėmis. Jeigu pirkimas atliktas CVP IS priemonėmis, pareiškėjas / paramos gavėjas Agentūrai turi sudaryti galimybę CVP IS prisijungti prie pirkimo informacijos stebėtojo teisėmis.

25. Jei iki paramos paraiškos pateikimo prekių, paslaugų ir (arba) darbų pirkimai neatlikti, kiekviena iš tinkamų finansuoti išlaidų suma turi būti pagrįsta (pasirenkamas vienas iš būdų):

25.1. turi būti pateikiami ne mažiau kaip trys komerciniai pasiūlymai su lygiaverčiais (gali skirtis ne daugiau kaip 10 procentų, lyginant su mažiausios kainos pasiūlyme nurodytais parametrais) išlaidų pagrindines technines savybes apibūdinančiais techniniais parametrais, kuriais pagrindžiama visa prašoma paramos suma, o tinkama finansuoti išlaidų suma nustatoma pagal mažiausią pasiūlytą kainą, neviršijančią vidutinių rinkos kainų. Jei komercinis pasiūlymas pateiktas daugiau nei dėl vienos investicijos, turi būti pasirenkama kiekvienos investicijos mažiausia kaina, neatsižvelgiant į bendrą visų komerciniame pasiūlyme nurodytų investicijų kainą. Bent 1 (vienas) rinkos kainos pagrindimo dokumentas (komercinis pasiūlymas arba kompiuterio ekrano nuotrauka) turi būti pateiktas prekių ar paslaugų teikėjo, kurio buveinės registracijos vieta yra ne pareiškėjo ir projekto partnerio teritorijoje. Mažiausią kainą nurodančio komercinio pasiūlymo konkretūs pagrindines technines savybes apibūdinantys techniniai parametrai bus įrašomi į paramos sutartį. Tuo atveju, kai pareiškėjo kartu su paramos paraiška pateiktuose komerciniuose pasiūlymuose nurodyta prekės, paslaugos, darbų kaina yra 10 proc. didesnė nei analogiškos rinkoje egzistuojančios prekės, paslaugos ar darbų kainos, atliekami Administravimo taisyklių 69 punkte nurodyti veiksmai;

25.2. vadovaujantis nepriklausomų ekspertų atliktuose, viešai ESIF administruojančių institucijų interneto svetainėse skelbiamuose prekių ir (arba) paslaugų kainų rinkos tyrimuose nustatytais įkainiais, kurie taikomi tokioms pat išlaidoms įgyvendinant panašaus pobūdžio projektus ir panašiems paramos gavėjams. ES struktūriniams ir investavimo fondams (Europos socialiniam fondui, Europos regioninės plėtros fondui, Europos sanglaudos fondui) taikomi rinkos kainų tyrimai (supaprastinto išlaidų apmokėjimo tyrimai) skelbiami interneto tinklalapio www.esinvesticijos.lt nuorodos „Dokumentai“ skyriaus „Tyrimai“ poskyryje „Supaprastinto išlaidų apmokėjimo tyrimai“).

26. Jei prekių, paslaugų ir (arba) darbų pirkimai (bendrųjų išlaidų atveju) atlikti iki paramos paraiškos pateikimo, pareiškėjas pirkimų dokumentų kopijas turi pateikti kartu su paramos paraiška.

27. Tinkamomis finansuoti pripažįstamos išlaidos:

27.1. realiai suplanuotos, pagrįstos, būtinos projektui įgyvendinti ir numatytos paramos paraiškoje ir projekto apraše.

27.2. patirtos ir apmokėtos įgyvendinant projektą;

27.3. pateiktos pagal išlaidų kategorijas ir konkrečiai išvardytos, o ne pateikiamos bendra suma;

27.4. bendrosios išlaidos, kurios yra tiesiogiai susijusios su projekto parengimu ir administravimu ir kurios patirtos ne anksčiau kaip prieš vienus metus iki paramos paraiškos pateikimo dienos. Tačiau, jei parama projektui neskiriama arba pirkimai atlikti nesilaikant pirkimo procedūrų, bendrosios išlaidos nefinansuojamos. Projekto viešinimo išlaidos, patirtos

vadovaujantis Viešinimo taisyklėmis ir neviršijančios jose nustatytos didžiausios išlaidų, skirų viešinimo priemonėms, sumos;

27.5. faktiškai padarytos ir į paramos gavėjo apskaitą įtrauktos išlaidos, kurios gali būti nustatytos patikros vietoje metu;

27.6. komandiruočių išlaidos:

27.6.1. negali viršyti įkainių, nustatytų Tarnybinių komandiruočių išlaidų apmokėjimo biudžetinėse įstaigose taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. balandžio 29 d. nutarimu Nr. 526 „Dėl dienpinigių ir kitų tarnybinių komandiruočių išlaidų apmokėjimo“;

27.6.2. kai komandiruotė yra Lietuvos Respublikos teritorijoje, nakvynės išlaidos gali būti pripažįstamos tinkamomis finansuoti išlaidomis, jeigu komandiruotė trunka daugiau negu vieną dieną ir yra ne pareiškėjo teritorijoje. Tinkamos finansuoti nakvynės išlaidos negali viršyti Apgyvendinimo Lietuvoje išlaidų fiksuotųjų įkainių nustatymo tyrimo ataskaitoje, skelbiamoje www.esinvesticijos.lt, nurodytų apgyvendinimo Lietuvoje fiksuotųjų įkainių dydžio.

28. Tinkamų finansuoti išlaidų kategorijos:

28.1. projekto koordinavimo išlaidos. Šių išlaidų dalis negali būti didesnė kaip 5 proc. kitų tinkamų finansuoti projekto išlaidų vertės:

28.1.1. kelionių ir (arba) transporto nuomos;

28.1.2. nakvynės;

28.1.3. dienpinigių (kai komandiruotė trunka daugiau negu vieną dieną ir yra ne pareiškėjo teritorijoje (2 dienos – 1 nakvynė);

28.1.4. automobilio stovėjimo mokamose automobilių stovėjimo vietose;

28.1.5. ryšių (pašto ir telekomunikacijų);

28.1.6. susitikimų su projekto partneriais (renginio vietos nuomos, maitinimo);

28.2. bendrosios išlaidos. Finansuojama bendrųjų išlaidų dalis negali būti didesnė kaip 10 proc. kitų tinkamų finansuoti projekto išlaidų vertės, bet ne daugiau kaip 10 proc. kitų tinkamų finansuoti projekto išlaidų vertės, bet ne daugiau kaip 1800 Eur. Tuo atveju, kai projekte numatytos statybos ir infrastruktūros įrengimo darbai, finansuojama bendrųjų išlaidų suma gali būti ne didesnė kaip 3000 Eur;

28.3. projekto įgyvendinimo (tais atvejais, kai investicijomis gali naudotis visi projekto partneriai, kurių veikla finansuojama iš EŽŪFKP ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų):

28.3.1. kai projektas yra susijęs su investicijomis į žmogiškąjį kapitalą (Taisyklių 9.1 papunktyje nurodyto projekto pobūdžio atveju):

28.3.1.1. naujų prekių įsigijimas (tais atvejais, kai šios prekės sunaudojamos projekto įgyvendinimo metu);

28.3.1.2. darbų ir paslaugų įsigijimas. Jei projekte numatyta leidinių leidyba, šios išlaidos negali viršyti 5 proc. visų pagal Taisykles tinkamų finansuoti projekto išlaidų ir ne daugiau kaip 2000 Eur;

28.3.2. kai projektas yra susijęs su investicijomis į viešosios poilsio, laisvalaikio, rekreacinės infrastruktūros kūrimą ir (arba) atnaujinimą (Taisyklių 9.2 papunktyje nurodyto projekto pobūdžio atveju):

28.3.2.1. darbų ir paslaugų įsigijimas. Taip pat remiama:

28.3.2.1.1. projekte numatytai veiklai vykdyti būtinų statinių rekonstravimas ir (arba) kapitalinis remontas bei inžinerinių statinių, nurodytų Taisyklių 18.4.4 papunktyje, sukūrimas ir (arba) atnaujinimas. Projekte numatytai veiklai vykdyti skirtų statinių rekonstravimą ar kapitalinį remontą, taip pat inžinerinių statinių naują statybą atliekant ūkio būdu, finansuojamas tik naujų statybinių medžiagų įsigijimas;

28.3.2.1.2. leidinių leidyba, šios išlaidos negali viršyti 5 proc. visų pagal Taisykles tinkamų finansuoti projekto išlaidų ir ne daugiau kaip 2000 Eur;

28.3.2.2. naujų prekių (ilgalaikio turto) įsigijimas;

28.3.3. kai projektas yra susijęs su ekonominės veiklos vykdymu (Taisyklių 9.3

papunktyje nurodyto projekto pobūdžio atveju):

28.3.3.1. darbų ir paslaugų įsigijimas. Taip pat remiama:

28.3.3.1.1. projekte numatytai veiklai vykdyti skirtų gamybinių ir kitų būtinų statinių rekonstravimas ir (arba) kapitalinis remontas. Projekte numatytai veiklai vykdyti skirtų gamybinių ir kitų būtinų statinių rekonstravimą ar kapitalinį remontą atliekant ūkio būdu, finansuojamas tik naujų statybinių medžiagų įsigijimas;

28.3.3.1.2. verslo infrastruktūros projekto įgyvendinimo vietoje kūrimas (privažiavimo sklypo, kuriame įgyvendinamas projektas, ribose, apšvietimo įrengimo, vandens tiekimo (įskaitant vandens gręžinį) ir nuotekų šalinimo sistemos įrengimo ir (arba) sutvarkymo, kitos su projekto įgyvendinimu susijusios infrastruktūros kūrimo ar gerinimo darbų išlaidos);

28.3.3.1.3. naujo juridinio asmens įregistravimas ir notaro paslaugos;

28.3.3.1.4. leidinių leidyba. Šios išlaidos negali viršyti 5 proc. visų pagal Taisykles tinkamų finansuoti projekto išlaidų ir ne daugiau kaip 2000 Eur;

28.3.3.2. naujų prekių (ilgalaikio turto) įsigijimas. Taip pat remiama naujos technikos ir įrangos, skirtų projekto reikmėms, įsigijimas ir įrengimas projekto įgyvendinimo vietoje, prie kurių priskiriama:

28.3.3.2.1. speciali kompiuterinė ir programinė įranga, skirta įsigyjamos įrangos ar technologinio proceso valdymui;

28.3.3.2.2. projektui įgyvendinti ir projekte numatytai veiklai vykdyti būtina technika ir (arba) įranga. Motorinės transporto priemonės įsigijimas yra tinkama finansuoti išlaida tik tuo atveju, jeigu projekto pagrindinė idėja – mobilioji prekyba projekto partnerių teritorijose pagaminta produkcija. Motorinių transporto priemonių klasifikavimas pagal kategorijas ir klases nustatytas Motorinių transporto priemonių ir jų priekabų kategorijų ir klasių pagal konstrukciją reikalavimuose, patvirtintuose Valstybinės kelių transporto inspekcijos prie Susisiekimo ministerijos viršininko 2008 m. gruodžio 2 d. įsakymu Nr. 2B-479 „Dėl Motorinių transporto priemonių ir jų priekabų kategorijų ir klasių pagal konstrukciją reikalavimų patvirtinimo“. Remiamas tik N kategorijos N1 klasės transporto priemonių įsigijimas (išskyrus padidinto važumo transporto priemones (visureigius), kurių kėbulo kodai: BAB, BAK, BAL ir BB;

28.4. PVM, kurio pareiškėjas pagal Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymą neturi ar negalėtų turėti galimybės įtraukti į PVM atskaitą, yra tinkamas finansuoti iš paramos lėšų.

29. Netinkamos finansuoti išlaidos:

29.1. nenumatytos projekte, nesusijusios su projektu ir remiama veikla, neatitinkančios Taisyklių 27 punkte nustatytų reikalavimų ir neįvardytos Taisyklių 28 punkte;

29.2. išlaidos ar jų dalis, patirtos perkant prekes, darbus ar paslaugas, nesilaikant pirkimo procedūrų, numatytų teisės aktuose, išskyrus atvejus, kai teisės aktu yra nustatyti įkainiai;

29.3. naujų pastatų statyba;

29.4. laikinų statinių statyba;

29.5. nekilnojamojo turto operacijos;

29.6. išlaidos, susijusios su turto nuomos sutartimi, netiesioginės išlaidos, draudimo įmokos;

29.7. naudotų prekių įsigijimo išlaidos;

29.8. trumpalaikis turtas, išskyrus Taisyklių 28.3.1.1 papunktyje numatytą atvejį;

29.9. išperkamoji nuoma (lizingas);

29.10. baudos, nuobaudos ir bylinėjimosi išlaidos;

29.11. studijos ir tyrimai;

29.12. archeologiniai tyrimai;

29.13. popierinių leidinių leidyba (kai jie yra vienintelis projekto rezultatas ir (arba) projekto įgyvendinimo metu nėra pritaikomi ir naudojami praktikoje);

29.14. motorinės transporto priemonės, išskyrus atvejus, nurodytus Taisyklių 28.3.3.2.2 papunktyje;

29.15. kitų projekto partnerių, t. y. ne kaimo vietovių ir dvisektorių VVG, dalyvaujančių projekte ir projektu nesiekiančių finansavimo iš EŽŪFKP ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto, patirtos išlaidos (išskyrus atvejus, kai analogiškas išlaidas, kurios nėra investicijos į nekilnojamąjį turtą ir ilgalaikis turtas, projekto partneriai proporcingai dalijasi pagal išlaidų patyrimo vietą. Šiuo atveju sąskaitos faktūros turi būti išrašytos pareiškėjo ir (arba) paramos gavėjo vardu);

29.16. paramos paraiškos, projekto aprašo ir jungtinės veiklos sutarties rengimo išlaidos;

29.17. stipendijos, dovanos, prizai;

29.18. leidinių prenumerata;

29.19. investicijos į turtą, kurio valdymo (naudojimo) teisė pareiškėjui apribota (turtas areštuotas).

30. Pirkimo ir (arba) importo PVM, kurį pagal Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymą paramos gavėjas turi ar galėtų turėti galimybę įtraukti į PVM atskaitą (net jei tokio PVM paramos gavėjas į atskaitą neįtraukė), yra netinkamas finansuoti iš paramos lėšų.

X SKYRIUS
NUOSAVO INDĖLIO TINKAMUMO SĄLYGOS

31. Projekto tinkamos finansuoti išlaidos apmokamos taikant ne didesnį paramos intensyvumą, kaip nurodyta Taisyklių 14 punkte.

32. Prie projekto įgyvendinimo galima prisidėti vienos rūšies tinkamu nuosavu indėliu (pvz., piniginėmis lėšomis) arba keliomis tinkamo nuosavo indėlio rūšimis (pvz., piniginėmis lėšomis ir įnašu natūra – savanoriškais darbais ir (arba) įnašu natūra – nekilnojamuoju turtu).

33. Tinkamu nuosavu indėliu yra laikoma pareiškėjo arba Taisyklių 12.1 papunktyje arba 12.2. papunktyje nurodyto projekto partnerio (projektu siekiančio finansavimo iš EŽŪFKP ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto):

33.1. nuosavos piniginės lėšos. Kartu su paramos paraiška turi būti pateikti piniginių lėšų patvirtinimo dokumentai, išduoti patikimo subjekto – finansų institucijos (banko, kredito unijos) ir (arba) viešojo juridinio asmens, kurio veikla finansuojama iš Lietuvos Respublikos valstybės ir (arba) savivaldybių biudžetų (pvz., pateikiamas savivaldybės tarybos sprendimas skirti lėšas projektui įgyvendinti);

33.2. įnašas natūra – savanoriškais darbais. Turi būti įvykdytos šios sąlygos:

33.2.1. savanoriški darbai aiškiai įvardyti projekto apraše, tiesiogiai susiję su projekto tikslu, būtini jam pasiekti. Agentūra turi įsitikinti, kad projekto apraše deklaruojami būsimi savanoriški darbai nėra faktiškai atlikti, kad numatyta savanoriškų darbų apimtis ir kiekis yra būtinas projekto tikslams pasiekti, atitinka projekte numatytas vykdyti veiklas;

33.2.2. savanoriški darbai (pvz., aplinkos tvarkymas, maisto ruoša, specialiųjų poreikių turinčių asmenų slauga ir kita fizinė veikla) turi būti pamatuojami, patikrinami ir sukuriantys konkretų rezultatą, produktą (pvz., sutvarkyta teritorija). Projekto veikloms vykdyti, atsižvelgiant į jų pobūdį, turi būti pasitelkti kvalifikuoti savanoriai, turintys teisę ir (arba) leidimus projekte numatytai savanoriškai veiklai vykdyti (kai tokiems darbams ir (arba) veikloms atlikti reikalinga kvalifikacija), gebantys kokybiškai atlikti pavestą darbą ir (arba) veiklą;

33.2.3. savanoriški darbai paramos paraiškoje ir projekto apraše turi būti išreiškiami pinigine verte. Jie turi būti pagrįsti, t. y. turi būti pateikta planuojamų savanoriškų darbų sąmata (išvardytos ir apibūdintos konkrečios veiklos ir (arba) darbai, pateikta informacija apie jų vertę paramos paraiškoje bei užpildytos projekto aprašo 14, 17 punktuose pateiktos lentelės);

33.2.4. vieno savanorio viena savanoriško darbo valandinė vertė (Eur) turi būti pagrįsta vadovaujantis Taisyklių 25.2 papunktyje nurodytais būdais. Turi būti pateikta savanoriškų darbų ir mato vieneto sąsaja (pvz., projekto įgyvendinimo vietoje savanoriai

atliks valymo darbus po kapitalinio remonto, kuris buvo finansuojamas iš EŽŪFKP, kapitalinio remonto plotas – 100 m²);

33.2.5. kai projektas yra patvirtintas ir jo įgyvendinimo metu atliekami savanoriški darbai:

33.2.5.1. prieš jų atlikimą turi būti informuojama Agentūra el. paštu adresu savanoriskidarbai@nma.lt, likus ne mažiau kaip 7 darbo dienoms iki šių darbų vykdymo pradžios. Informaciniame rašte turi būti nurodyta: paramos gavėjo pavadinimas, projekto pavadinimas ir registracijos numeris, planuojama savanoriško darbo vertė (Eur), savanoriško darbo atlikimo vieta (tikslus adresas), data ir pradžios valanda, savanoriško darbo pobūdis ir planuojamas rezultatas, preliminari savanoriško darbo trukmė ir preliminarus savanoriausiančių asmenų skaičius. Jeigu planuojami savanoriški darbai yra atšaukiami (pvz., dėl netinkamų oro sąlygų), tą pačią dieną, kai yra sužinoma apie tokių darbų atšaukimą, turi būti informuojama Agentūra el. paštu adresu savanoriskidarbai@nma.lt;

33.2.5.2. savanoriški darbai (jų pobūdis) turi atitikti projekto apraše nurodytus planuojamus savanoriškus darbus, numatytas veiklas;

33.2.5.3. savanoriškų darbų vykdymo faktas turi būti dokumentuojamas, t. y. informacija apie atliktą savanorišką darbą turi būti fiksuojama Savanoriško darbo laiko apskaitos lentelėje (Taisyklių 3 priedas). Kartu su šia lentele turi būti pateikiami savanorių kvalifikacijos patvirtinimo dokumentai (pvz., išsilavinimą patvirtinantys pažymėjimai, CV ir kt. dokumentai) (taikoma, kai savanoriškiems darbams atlikti turi būti pasitelkti kvalifikuoti savanoriai);

33.2.5.4. savanoriškų darbų atlikimo dieną Agentūra gali atlikti patikrą vietoje;

33.2.5.5. patvirtinta savanoriško darbo apskaitos lentelė ir kiti dokumentai yra sudėtinė mokėjimo prašymo dalis, pagrindžianti savanoriško darbo tinkamumą;

33.2.5.6. Agentūra, vertindama įnašo natūra savanorišku darbu tinkamumą ir vertę, kuri gali būti pripažįstama tinkamomis finansuoti išlaidomis, nustato jo faktinę vertę. Faktinė savanoriško darbo vertė nustatoma vidutinį Lietuvos valandinį bruto darbo užmokestį (taikomas valandinis bruto darbo užmokestis negali būti didesnis už Lietuvos statistikos departamento skelbiamus duomenis) padauginus iš savanoriškų darbų valandų skaičiaus ir gautą skaičių padauginus iš bendro savanoriavusiųjų asmenų skaičiaus (vadovaujamasi Savanoriško darbo laiko apskaitos lentele);

33.3. įnašas natūra – nekilnojamuoju turtu. Turi būti įvykdytos šios sąlygos:

33.3.1. nekilnojamasis turtas turi būti išreiškiamas pinigine verte ir nurodytas paramos paraiškoje ir projekto apraše. Nekilnojamojo turto vertė turi būti nustatyta pagal VĮ Registrų centro Nekilnojamojo turto registro duomenis arba nepriklausomo eksperto, turinčio teisę atlikti ir atlikusio nekilnojamojo turto vertinimą, išvadą (nekilnojamojo turto vertės nustatymo duomenys, atlikti nepriklausomo eksperto, turi būti ne senesni kaip vienų metų, skaičiuojant nuo paramos paraiškos pateikimo dienos). Jeigu nekilnojamojo turto vertė rinkoje viršija privalomą nuosavo indėlio dalį, kaip tinkamas nuosavas indėlis įskaitoma tik ta nekilnojamojo turto vertės dalis, kuri yra lygi privalomai indėlio dydžio daliai, tačiau unikalus nekilnojamasis turtas tinkamu nuosavu indėliu gali būti pripažįstamas tik viename projekte per visą VPS įgyvendinimo laikotarpį;

33.3.2. įgyvendinus projektą pasikeičia nekilnojamojo turto paskirtis. Toks būdas – nekilnojamojo turto paskirties pasikeitimas, yra tinkamas, kai nekilnojamasis turtas, į kurį projekte numatytos investicijos, yra negyvenamasis pastatas ir nuosavybės teise priklauso valstybei ir (arba) savivaldybėms. Įgyvendinus projektą turi pasikeisti negyvenamojo pastato paskirtis negyvenamųjų pastatų klasifikacijos pogrupių lygmeniu. Negyvenamųjų pastatų skirstymas pagal paskirtį nustatytas Statybos techniniame reglamente STR.1.01.03:2017 „Statinių klasifikavimas“. Kartu su paramos paraiška turi būti pateikiamas VĮ Registrų centro Nekilnojamojo turto registro išrašas, kuriame nurodyta pradinė nekilnojamojo turto paskirtis. Nekilnojamojo turto paskirties pakeitimo įrodymo faktas turi būti įregistruotas VĮ Registrų centro Nekilnojamojo turto registre ne vėliau kaip su galutinio mokėjimo prašymo pateikimo dienos.

34. Netinkamu nuosavu indėliu laikoma:

34.1. unikalus nekilnojamasis turtas, kuris visas ar jo dalis jau buvo pripažintas tinkamu nuosavu indėliu įgyvendinant projektą, finansuotą 2007–2013 metų ir 2014–2020 metų finansavimo laikotarpiais iš EŽŪFKP arba EJRŽF;

34.2. savanoriški darbai, susiję su projekto administravimu ir koordinavimu;

34.3. įnašas natūra savanoriškais darbais, kurie nėra fizinė veikla, taip pat darbai, susiję su intelektine veikla, šios veiklos rezultatais;

34.4. įnašas natūra savanoriškais darbais, kai projekte vykdoma ekonominė veikla.

XI SKYRIUS
PROJEKTŲ ATRANKOS KRITERIJAI

35. Projektų atranka atliekama KPP administravimo taisyklių nustatyta tvarka.

36. Už atitiktį Taisyklėse nustatytiems projektų atrankos kriterijams skiriami balai. Didžiausias galimas balų skaičius vienam pareiškėjui yra 100 (vienas šimtas).

37. Projektų atrankos kriterijai:

Eil. Nr.	Projektų atrankos kriterijai	Didžiausias balas	Balai pagal atskiras kriterijaus reikšmes
1.	**Įgyvendinant projektą dalyvaujančių projekto partnerių (VVG) skaičius:**		
1.1.	4 ir daugiau partnerių;	30	30
1.2.	3 partneriai.		20
2.	**Projekte dalyvaujančių partnerių įvairovė:**		
2.1.	kaimo vietovių VVG, miesto VVG ir dvisektorė VVG;	20	20
2.2.	kaimo vietovių VVG, miesto VVG ir žuvininkystės VVG;		10
2.3.	dviejų skirtingų rūšių VVG:		-
2.3.1.	kaimo vietovių VVG ir dvisektorė VVG;		5
2.3.2.	kaimo vietovių VVG ir miesto VVG;		5
2.3.3.	kaimo vietovių VVG ir žuvininkystės VVG.		5
3.	**Projekto pagrindinis tikslas – siekti šio ES kaimo plėtros prioriteto tikslinės srities įgyvendinimo** *(veiklos srities ES kaimo plėtros prioritetai ir tikslinės sritys yra nurodyti Taisyklių III skyriuje)***:**		
3.1.	**6 prioriteto** „Skatinti socialinę įtrauktį, skurdo mažinimą ir ekonominę plėtrą kaimo vietovėse“ **A** veiklos srities „Veiklos įvairinimas, mažų įmonių kūrimas ir plėtojimas, taip pat darbo vietų kūrimo lengvinimas“	30	30
3.2.	**3 prioriteto** „Skatinti maisto tiekimo grandinės organizavimą, įskaitant žemės ūkio produktų perdirbimą ir rinkodarą, gyvūnų gerovę ir rizikos valdymą žemės ūkyje“ **A** veiklos srities „Pirminės produkcijos gamintojų konkurencingumo didinimas geriau juos integruojant į žemės ūkio maisto produktų grandinę taikant kokybės schemas, kuriant žemės ūkio produktų pridėtinę vertę, propaguojant vietos rinkas ir pasitelkiant trumpas tiekimo grandines, gamintojų grupes ir organizacijas, taip pat tarpšakines organizacijas“;		30
3.3.	**6 prioriteto** „Skatinti socialinę įtrauktį, skurdo mažinimą ir ekonominę plėtrą kaimo vietovėse“		20

	B veiklos srities „Vietos plėtros kaimo vietovėse skatinimas“;		
3.4.	**5 prioriteto** „Skatinti efektyvų išteklių naudojimą ir remti perėjimą prie klimato kaitai atsparios mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos žemės ūkio, maisto ir miškininkystės sektoriuose“ **C** veiklos srities „Atsinaujinančiųjų energijos išteklių, šalutinių produktų, atliekų, liekanų ir kitų nemaistinių žaliavų tiekimo ir naudojimo palengvinimas bioekonomikos tikslais“;		20
3.5.	**4 prioriteto** „Atkurti, išsaugoti ir pagerinti su žemės ūkiu ir miškininkyste susijusias ekosistemas“ **A** veiklos srities „Biologinės įvairovės atkūrimas, išsaugojimas ir didinimas, be kita ko, „Natura 2000“ teritorijose ir teritorijose, kuriose esama gamtinių ar kitokių specifinių kliūčių, gamtiniu požiūriu didelės vertės ūkininkavimui skirtose teritorijose, taip pat Europos kraštovaizdžių būklei“.		10
4.	**Projekto tikslinė grupė:**		
4.1.	socialiai pažeidžiamos visuomenės grupės (*senyvo amžiaus žmonės, negalią turintys asmenys, skurdą ir skurdo riziką patiriančios šeimos, daugiavaikės šeimos, bedarbiai, kt.*)	20	20
4.2.	jauni žmonės *(asmenys iki 40 metų)*		10
	Balų suma:	**100**	–

38. Privalomasis mažiausias balų skaičius – 40. Jeigu projektų atrankos vertinimo metu projektas įvertinamas mažiau negu 40 balų, paramos paraiška atmetama.

39. Paramos paraiškų pirmumo eilė sudaroma vadovaujantis KPP administravimo taisyklių nustatyta tvarka. Jei tinkamose finansuoti paramos paraiškose prašoma paramos suma viršija žemės ūkio ministro įsakymu patvirtintą pagal veiklos sritį skirtą paramos sumą, atliekami KPP administravimo taisyklėse nurodyti veiksmai.

XII SKYRIUS
PARAMOS PARAIŠKŲ TEIKIMO IR VERTINIMO TVARKA

40. Paramos paraiškos forma nustatyta Taisyklių 4 priede.

41. Paramos paraiška ir dokumentai turi būti pildomi lietuvių kalba. Jei kartu su paramos paraiška pridedami dokumentai yra ne lietuvių kalba, turi būti pateiktas jų vertimas į lietuvių kalbą. Už dokumento originalo atitiktį vertimui atsakingas pareiškėjas.

42. Paramos paraiška teikiama spausdintine (popieriuje pateikta) forma pareiškėjo asmeniškai ar per įgaliotą asmenį, taip pat registruotu paštu. Registruotu paštu pateikta paramos paraiška ir (arba) papildomi dokumentai turi būti išsiųsti ne vėliau kaip paskutinę paramos paraiškų priėmimo tvarkaraštyje nurodytą dieną.

43. Dokumentai (jų originalai arba nuorašai, patvirtinti teisės aktų nustatyta tvarka), kurie turi būti pateikti su užpildyta paramos paraiška, išvardyti paramos paraiškoje.

44. Paramos paraiškų pateikimo tvarka, pildymas ir registravimas atliekamas KPP administravimo taisyklių nustatyta tvarka.

45. Paramos paraiškos pradedamos vertinti pasibaigus paramos paraiškų priėmimo terminui. Paramos paraiškų vertinimas organizuojamas vadovaujantis KPP administravimo taisyklių ir Agentūros nustatyta tvarka.

XIII SKYRIUS
PARAMOS PARAIŠKŲ TVIRTINIMAS IR PARAMOS SUTARČIŲ SUDARYMAS

46. Sprendimas dėl paramos skyrimo projektui įgyvendinti turi būti priimtas ne vėliau kaip per 4 mėnesius nuo paramos paraiškos priėmimo dienos (įskaitant paklausimus pareiškėjui).

47. Agentūra, įvertinusi paramos paraiškas, parengia nustatytos formos paramos paraiškų vertinimo rezultatų suvestinę ir nustatytos formos atskirų paramos paraiškų vertinimo ataskaitas:

47.1. paramos paraiškų, kuriose prašomos paramos sumos vertė neviršija 15 000 Eur, vertinimo rezultatų suvestinė ir vertinimo ataskaitos teikiamos svarstyti Agentūros sudarytam projektų atrankos komitetui (toliau – Agentūros PAK). Į Agentūros PAK turi būti įtrauktas bent vienas Ministerijos atstovas, taip pat socialiniai ir instituciniai partneriai:

47.1.1. Agentūros PAK svarsto, kuriuos projektus finansuoti, ir priima rekomendacinio pobūdžio sprendimą dėl finansuotinų ir nefinansuotinų projektų;

47.1.2. sprendimą dėl paramos skyrimo ar neskyrimo priima Agentūra. Apie priimtą sprendimą Agentūra informuoja Ministeriją per 5 darbo dienas nuo jo priėmimo dienos, taip pat pareiškėjus KPP administravimo taisyklių nustatyta tvarka;

47.2. paramos paraiškų, kuriose prašomos paramos sumos vertė viršija 15 000 Eur, vertinimo rezultatų suvestinė ir vertinimo ataskaitos teikiamos svarstyti Ministerijoje sudarytam projektų atrankos komitetui (toliau – Ministerijos PAK). Šiame punkte nurodytus dokumentus Agentūra turi pateikti Ministerijai ne vėliau kaip likus 15 darbo dienų iki sprendimo dėl paramos skyrimo termino pabaigos (kaip nurodyta Taisyklių 46 punkte). Gavus dokumentus:

47.2.1. Ministerijos PAK svarsto, kuriuos projektus finansuoti, ir priima rekomendacinio pobūdžio sprendimą dėl finansuotinų ir nefinansuotinų projektų;

47.2.2. sprendimą dėl paramos skyrimo ar neskyrimo priima Ministerija. Apie priimtą sprendimą Ministerija informuoja Agentūrą per 5 darbo dienas nuo jo priėmimo dienos, o Agentūra informuoja pareiškėjus KPP administravimo taisyklių nustatyta tvarka.

48. Paramos sutartys tarp pareiškėjo ir Agentūros sudaromos tuomet, kai visų projekto partnerių institucijos, atsakingos už VVG bendradarbiavimo projektų atranką (taikoma, kai projektų atranka vykdoma per atsakingas institucijas, t. y. kai sprendimą dėl projekto patvirtinimo priima ne pati VVG. Jei sprendimą priima VVG, pateikiamas VVG valdymo organo sprendimas (pvz., protokolo išrašas)), pritaria dėl bendradarbiavimo projekto įgyvendinimo. Jei pareiškėjas iš projekto partnerių gauna informacijos, jog projekto partnerių institucijos, atsakingos už projektų atranką, pritarė dėl projekto įgyvendinimo (gali pateikti raštą, pažymą, išrašą iš protokolo, sprendimo kopiją ir pan.), jis turi apie tai informuoti Agentūrą ir Ministeriją.

49. Paramos sutarties sudarymą inicijuoja Agentūra. Prašomos paramos suma konkrečiam bendradarbiavimo projektui įgyvendinti paramos sutarties sudarymo metu negali būti keičiama. Paramos sutartys sudaromos vadovaujantis KPP administravimo taisyklių nustatyta tvarka.

50. Pareiškėjas, pasirašęs paramos sutartį, šios sutarties įsigaliojimo dieną tampa paramos gavėju.

XIV SKYRIUS
MOKĖJIMO PRAŠYMO TEIKIMO, ADMINISTRAVIMO IR PARAMOS MOKĖJIMO TVARKA

51. Mokėjimo prašymai teikiami ir vertinami KPP administravimo taisyklėse nustatyta tvarka, jų teikimo būdas – per ŽŪMIS.

52. Mokėjimo prašymų skaičius ir jų pateikimo terminai nustatomi paramos sutartyje.

Jeigu paramos gavėjas dėl pateisinamų priežasčių nori pratęsti mokėjimo prašymo pateikimo terminą ar pakeisti paramos objektų paskirstymą tarp paramos dalių, jis iki paramos sutartyje nustatyto atitinkamo mokėjimo prašymo pateikimo termino pabaigos Agentūrai turi pateikti argumentuotą prašymą dėl termino mokėjimo prašymui pateikti pratęsimo arba dėl paramos objektų paskirstymo tarp paramos dalių (sutarties keitimo). Agentūrai priėmus sprendimą atidėti mokėjimo prašymo teikimo terminą, KPP administravimo taisyklėse nustatyta tvarka keičiama paramos sutartis.

53. Mokėjimo prašymą pateikus pavėluotai, jis užregistruojamas, tačiau taikomos sankcijos.

54. Paramos gavėjų atsiskaitymai su tiekėjais turi vykti tik per finansų įstaigas.

55. Paramos lėšos išmokamos šiais būdais:

55.1. išlaidų kompensavimo. Išlaidų kompensavimas – paramos lėšų išmokėjimo būdas, kai paramos gavėjas pradeda įgyvendinti projektą iš nuosavų arba skolintų lėšų ir paramos sutartyje nurodytais terminais teikia mokėjimo prašymą patirtoms išlaidoms ir apmokėtoms išlaidoms finansuoti;

55.2. išlaidų kompensavimo su avanso mokėjimu, kai avansas nėra EK tinkamos deklaruoti išlaidos (toliau – išlaidų kompensavimas su avansu):

55.2.1. išlaidų kompensavimas su avansu – paramos lėšų išmokėjimo būdas, kai paramos gavėjui po paramos sutarties sudarymo ir avanso mokėjimo prašymo pateikimo išmokamas avansas iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto;

55.2.2. didžiausias galimas avanso dydis – iki 30 proc. skirtos paramos sumos bendradarbiavimo projektui įgyvendinti;

55.2.3. pirmasis mokėjimo prašymas turi būti pateiktas Agentūrai ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo avanso gavimo dienos;

55.2.4. apmokėdama paramos gavėjo patirtas išlaidas pagal išlaidų kompensavimo su avansu būdą, Agentūra vadovaujasi KPP administravimo taisyklėse nustatyta tvarka;

55.3. sąskaitų apmokėjimo, kai paramos lėšos išmokamos paramos gavėjui pagal mokėjimo prašyme deklaruotas patirtas, bet dar neapmokėtas išlaidas. Sąskaitų apmokėjimo būdo taikymo procesas:

55.3.1. paramos gavėjas įgyvendina visą arba dalį bendradarbiavimo projekto, patiria išlaidas, apmoka nuosavo piniginio indėlio dalį arba deklaruoja ir įrodo nuosavo indėlio dalį įnašu natūra ir iki likusios patirtų išlaidų sumos apmokėjimo prekių tiekėjams ir paslaugų teikėjams jas deklaruoja mokėjimo prašyme. Taikant sąskaitų apmokėjimo būdą kartu su mokėjimo prašymu išlaidų apmokėjimo įrodymo dokumentai neteikiami, išskyrus nuosavo piniginio indėlio apmokėjimo įrodymo dokumentus ir (arba) nuosavo indėlio – įnašo natūra deklaravimo ir įrodymo dokumentus;

55.3.2. po paramos gavėjo mokėjimo prašymo vertinimo tinkamos finansuoti išlaidos apmokamos iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų – pervedamos į paramos gavėjo atsiskaitomąją banko sąskaitą;

55.3.3. paramos gavėjas per 5 (penkias) darbo dienas nuo lėšų gavimo privalo visiškai atsiskaityti su prekių tiekėjais ir paslaugų teikėjais už prekes ir paslaugas, kurių išlaidos buvo deklaruotos mokėjimo prašyme, pripažintos tinkamomis ir išmokėtos paramos gavėjui, taip pat informuoti Agentūrą apie atsiskaitymo faktą bei pateikti jai išlaidų apmokėjimo įrodymo dokumentus. Jeigu paramos gavėjas neinformuoja Agentūros apie atsiskaitymo faktą, Agentūra neapmoka kito mokėjimo prašymo tol, kol jai pateikiami ankstesniajame mokėjimo prašyme nurodytų tinkamų finansuoti išlaidų apmokėjimo įrodymo dokumentai, arba pradeda galimo pažeidimo tyrimą ir jam pasitvirtinus taiko sankcijas. Jeigu buvo pateiktas galutinis mokėjimo prašymas ir paramos gavėjas per nustatytą 5 (penkių) darbo dienų terminą neinformavo Agentūros apie atsiskaitymo faktą ir (arba) nepridėjo dokumentų, įrodančių mokėjimo prašyme nurodytų tinkamų finansuoti išlaidų apmokėjimo įrodymo dokumentų, Agentūra pradeda galimo pažeidimo tyrimą ir jam pasitvirtinus taiko sankcijas;

55.3.4. šios išlaidos gali būti deklaruojamos EK po to, kai nustatomas ne tik tinkamų finansuoti išlaidų patyrimo, bet ir jų apmokėjimo faktas.

56. Kartu su mokėjimo prašymu turi būti pateikti išlaidų pagrindimo ir išlaidų apmokėjimo įrodymo dokumentų bei kitų reikiamų dokumentų originalai arba kopijos. Jei kartu su mokėjimo prašymu deklaruojami atlikti savanoriški darbai, kartu su mokėjimo prašymu turi būti pateikta užpildyta Savanoriško darbo laiko apskaitos lentelė ir kiti šių darbų atlikimą bei jų apimtį pagrindžiantys dokumentai.

57. Jei išlaidų pagrindimo ir išlaidų apmokėjimo įrodymo dokumentai yra ne lietuvių kalba, turi būti pateiktas jų vertimas į lietuvių kalbą. Už dokumento originalo atitiktį vertimui atsakingas paramos gavėjas.

58. Paramos gavėjas gali pateikti iki keturių mokėjimo prašymų (įskaitant ir galutinį mokėjimo prašymą).

59. Baigęs įgyvendinti projektą, paramos gavėjas pateikia Agentūrai galutinį mokėjimo prašymą, kuriame deklaruoja visas per laikotarpį nuo paskutinio mokėjimo prašymo patirtas ir apmokėtas tinkamas finansuoti išlaidas, bei galutinę projekto įgyvendinimo ataskaitą.

60. Paramos lėšos išmokamos KPP administravimo taisyklėse nustatyta tvarka ir terminais.

61. Paramos gavėjas KPP administravimo taisyklių nustatyta tvarka projekto kontrolės laikotarpiu teikia Agentūrai užbaigto projekto metines ataskaitas.

XV SKYRIUS
SANKCIJOS

62. Netinkamai įgyvendinančiam (įgyvendinusiam) projektą paramos gavėjui taikomos ES ir Lietuvos Respublikos teisės aktuose numatytos sankcijos: paramos sumažinimas; paramos teikimo sustabdymas ir (arba) nutraukimas; paramos sutarties nutraukimas ir (arba) reikalavimas grąžinti visą ar dalį sumokėtos paramos sumos; apribojimas teikti paramos paraišką; kitos poveikio priemonės dėl su gauta arba prašoma parama susijusių įsipareigojimų nevykdymo ir (arba) nustatytų reikalavimų nesilaikymo.

63. Detali sankcijų apskaičiavimo ir taikymo tvarka nustatyta Sankcijų už teisės aktų nuostatų pažeidimus įgyvendinant Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemones taikymo metodikoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. gruodžio 4 d. įsakymu Nr. 3D-929 „Dėl Sankcijų už teisės aktų nuostatų pažeidimus įgyvendinant Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemones taikymo metodikos patvirtinimo“.

64. Detali sankcijų tvarka už pažeidimus, susijusius su pirkimų vykdymu, nustatyta Sankcijų pareiškėjams, paramos gavėjams, pažeidusiems pirkimų vykdymo tvarką, taikymo metodikoje, patvirtintoje Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos direktoriaus 2013 m. sausio 23 d. įsakymu Nr. BR1-83 „Dėl Sankcijų pareiškėjams, paramos gavėjams, pažeidusiems pirkimų vykdymo tvarką, taikymo metodikos patvirtinimo“.

65. Nepradėjus įgyvendinti projekto per 6 mėnesius nuo paramos sutarties pasirašymo dienos, paramos sutartis nutraukiama ir visa išmokėta parama susigrąžinama.

XVI SKYRIUS
BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

66. Projektų įgyvendinimo priežiūra ir tikrinimas, pareiškėjų arba paramos gavėjų skundų nagrinėjimo ir patikrų vietoje atlikimo tvarka bei projekto dokumentų saugojimo reikalavimai nustatyti KPP administravimo taisyklėse.

67. Pareiškėjui ir (arba) projekto partneriui, siekiančiam įgyvendinti kokybiškus bendradarbiavimo projektus, rekomenduojama naudotis LKT, EKPT teikiama pagalba, partnerių paieškos įrankiais, dalyvauti šiam tikslui organizuojamuose renginiuose.

_____